

*Літо пилося, літо їлося,
Літо кипіло вишнево, лутово,
Густо сміялося, половіло... ("Сльоза Пікассо") [1, с. 175];*

*Креше кременем з-під брів –
гнівню, гонористо... ("Соната Прокоф'єва") [1, с. 177];*

2) **асонанс** – повторення голосних звуків у поетичному тексті для творення певного звукового образу, наприклад:

*Йшло сто літ чи сто гон,
Йшли крізь сон на стадіон...
("Соната Прокоф'єва") [1, с. 177];*

Ми, з заліза, залізні і злі ("Залізо") [1, с. 58];

3) **анафора** – початковий повтор однакових звуків (слів) на початку слів, рядків, строф, абзаців твору, наприклад:

*Закрутили, загули, заграли,
Чистим лугом серце повели...
("Соната Прокоф'єва") [1, с. 177];
Зацвіте автострада доспілими гронами,
Змиє коси рожеві в пахучім любистку зоря.
З твого чистого ставу між лататтям та Оріонами
Ти лебедкою плинеш у безкресі мої моря...*

("Лебединий етюд")

[http://ukrlit.org/drach_ivan_fedorovych/lebedynyi_etiud].

Отже, звукові повтори допомагають письменнику створити яскравий словообраз, досягти витонченої ритмічної організації тексту. Звукопис посилює експресивність аналізованих поезій, акцентує увагу читача на ідейному змісті твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Драч І. Лист до калини: Поезії, поеми / Іван Драч. – К.: Веселка, 1990. – 286 с. 2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: (стилістика та культура мови) / С. Я. Єрмоленко. – К.: Довіра, 1999. – 461 с. 3. Ковальчук В. Шелестить машина шинами (фоностилістика поетичних абеток) / В. Ковальчук // Урок української. – 2005. – №9–10. – С. 31–34. 4. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – 416 с.

Диана ЛИВАДА,

студентка 3 курсу

факультета філології і соціальних комунікацій

Научный руководитель: **Ольга СОПИНА,**

к.філол.н., доцент (БГПУ)

ОСОБЕННОСТИ СООТНОСИТЕЛЬНОСТИ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ В РУССКОМ И УКРАИНСКОМ ЯЗЫКАХ

В связи с ростом заинтересованности к когнитивным процессам, происходящим в языке, происходит поворот направления исследований природы и структуры устойчивых словосочетаний. Несмотря на то, что

фразеологизмы являются предметом постоянного изучения в самых разнообразных аспектах, остаются неразрешенными вопросы, связанные с выявлением общих и специфических признаков соотносительных фразем двух языков, что обуславливает **актуальность** нашего исследования.

В современной науке анализом соотносительности фразем занимались В.Н. Немченко, И.С. Улуханов, В.В. Лопатин и др.

Цель исследования – проанализировать соотносительность компонентов фразеологизмов в русском и украинском языках.

Фразеологизм – устойчивое сочетание слов, которое характеризуется постоянным лексическим составом, грамматическим строением и известным носителям данного языка значением [1].

Замкнутую группу составляют русские и украинские фраземы, построенные на повторах корневых элементов, основ, слов, составляющих одну или разные части речи.

Часть глагольных наречий создается по моделям деепричастий, однако не сохраняет их категориальных свойств; такие образования могут иметь варианты, говорящие о зыбкости, незакрепленности их формальной организации; ср.: рус. *лежмя лежать (лежать в лежку), ревмя (ревма) реветь, давмя давить, ливмя лить*; в украинском усилительные слова могут иметь аналогичную структуру: *лежма (ліжма, легма, лігма) лежати, ревма ревіти (ревити)*, однако чаще, чем в русском, приобретают другой вид: *ливцем (ливнем) лити, як з відра лити* и др.

Возможны параллельные образования с отглагольными и отыменными формами; ср.: *сидмя сидеть, сиднем сидеть // сидьма сидіти, сиднем сидіти*.

Некоторые тавтологические обороты употребляются параллельно с отрицанием и без него; ср.: рус. *слыхом (слухом) не слышать* ‘не иметь никакого понятия, представления, совсем не знать’; иногда фразема с отрицанием выступает в расширенном варианте: *слыхом не слышать, видом не видать* с общим значением ‘ничего не знать, не ведать’; ср.: *слыхом слышать, видом видать* ‘знать, ведать’; укр. *ані (ні) чутки (не) чувати и (ні) слихом (не) слихати*, возможно, *слихом слихати, видом видати*. Менее распространены сочетания с однокоренными наречиями отадъективного образования: рус. *ругательски ругать* ‘сильно ругать’; в украинском ему соответствует *лаяти на всі заставки*.

Тавтологические сочетания вводятся с целью усиления признака при сравнении; они строятся обычно с участием союзов *как//як*, уподобляющих в таких случаях заведомо подобное; ср.: рус. диал. *пушистый как пух* ‘очень пушистый’; *мелется как меленка* ‘о пустозвонах’; *как буза бузит* ‘буйствует, дерется’; *как вертник вертится* ‘вести себя беспокойно’ и др. Такого рода обороты используются и в украинском: *як стрель стрельнув* ‘быть пораженным, удивленным чем-либо’: *Як стрель стрельнув у дівчину*.

По фразеосхемам ограниченного набора строятся обороты с повторами слов: *рука в руку, душа в душу, тютелька в тютельку, капля в каплю//рука в руку, душа в душу (у добрій згоді, згоді), тютелька в тютельку, капка в капку (капля в каплю, як викапаний, як вилитий, кістка й мастка)*.

Чаще фраземы, имеющие яркое звуковое оформление, не повторяются в другом языке либо строятся на другом звуковом принципе; даже при калькировании не всегда удается подобрать подобный в звуковом отношении эквивалент. Ср., с одной стороны: *от ворот поворот // завертай голоблі; ищи-свищи // шукай вітра в полі*. С другой стороны, украинские фраземы не получают звуковой аналог в русском: *на Миколи та й ніколи* (рус. *после дождичка в четверг*); *не за всяку провину кием у спину* (рус. *не всякое лыко в строку*); *обоє рябое* (рус. *два сапога пара*).

Выводы. Несмотря на то, что значительная часть русской и украинской фразеологии восходит к одним и тем же источникам, многие соотносительные по значению фраземы существенно расходятся по мотивационным признакам, образной основе и метафоричности.

ЛИТЕРАТУРА

1. Большая советская энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bse.sci-lib.com>.
2. Ужченко В. Д. Українська фразеологія / В. Д. Ужченко, Л. Г. Авксентьев. – Харків : Основа, 1990. – 152 с.
3. Шанский Н. М., Зимин В. И., Филиппов А. В. Школьный фразеологический словарь русского языка: значение и происхождение словосочетаний / Н. М. Шанский, В. И. Зимин, А. В. Филиппов. – М. : Дрофа, 1997. – 196 с.

Даяна Кравченко,

студентка 1 курсу

Бердянського економіко-гуманітарного коледжу
Бердянського державного педагогічного університету

Науковий керівник: **Н.В. Глагола,**
викладач (БЕГК БДПУ)

СПОСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОМІЧНОГО У РОМАНІ У. М. ТЕККЕРЕЯ «ЯРМАРОК МАРНОСЛАВСТВА»

Актуальність. Стихія комічного у європейській літературі завжди представляла собою неосяжну сферу для досліджень як неоднозначне і багатовимірне поняття. Уже в епічних поемах Гомера були присутні елементи сміху, які незабаром стали вивчатися такими філософами як Арістотель і Платон. Надалі в літературознавчому осмисленні сміх набув більш глибоке значення, ніж просто фізіологічний прояв почуттів людини. У літературному і філософському розумінні це поняття набуло значення інтелектуальної реакції, тобто сміх обов'язково повинен був бути результатом обробки свідомістю певної художньої фігури.

Ступінь і методи дослідження. Інтерес до естетичної категорії комічного не втихав ніколи, незважаючи на те, що були періоди придушення і табування сміхової культури, також літературні форми, що служили поданій стихії нерідко виявлялися на нижчих шаблях жанрової ієрархії. Пошук художніх глибин сміху можна виявити у творчості і працях багатьох філософів, літераторів, критиків з будь-яких культурних епох: Сократ, Арістофан, Тит Макцій Плавт, Теренцій, Рабле, Роттердамський, Шекспір,